

СТОП НА ТОРМОЗА

ДА СЪЗДАДЕМ СИГУРНА И
СПОКОЙНА УЧЕБНА СРЕДА
ЗАЕДНО!

ОСНОВНИ ВИДОВЕ ТОРМОЗ

Физически тормоз

Удряне, ритане, блъскане, дърпане или повреждане на лични вещи.

Вербален тормоз

Обиди, подигравки, заплахи, обидни прякори и унизителни коментари

Психически тормоз

Сплашване, унижаване, манипулиране и създаване на страх.

Социален тормоз

Умишлено изолиране, разпространяване на слухове и настройване на други ученици срещу даден човек.

Сексуален тормоз

Всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, водещо до накърняване достойнството на детето

Кибертормоз

Обиди, заплахи, унизителни публикации, снимки или видеа и други форми на тормоз чрез интернет и електронни устройства.

КАК СЕ РАЗПОЗНАВА ТОРМОЗА

Възможни признаци са:

- внезапна промяна в поведението;
- страх или нежелание да посещава училище;
- изолация от съучениците;
- чести конфликти;
- спад в учебните резултати;
- загуба или повреждане на лични вещи;
- видими следи от физическо насилие;
- тревожност, плач или силно напрежение;
- промени в поведението при използване на телефон и социални мрежи.

*Важно е да не се приема, че всеки конфликт между ученици е тормоз.
Необходимо е да се разгледат конкретните обстоятелства.*

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

При работа по случаи на насилие и тормоз трябва да се спазват принципи като:

- защита на най-добрия интерес на детето;
- уважение към достойнството на всеки ученик;
- недопускане на дискриминация;
- конфиденциалност;
- своевременна реакция;
- индивидуален подход;
- превенция, а не само реакция след възникване на проблем;
- сътрудничество между училището, родителите и компетентните институции.

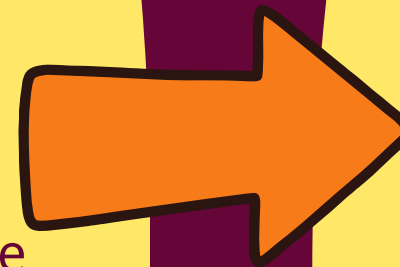

НИВА НА ТОРМОЗ

ПЪРВО НИВО

ПЪРВО НИВО НИСКО НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА

- Форми на физически тормоз са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост.
- Форми на вербален тормоз са например: подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди, нецензурни / неприлични коментари.
- Форми на психически тормоз са например: омаловажаване, клюкарене, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, измисляне на прякори.
- Форми на социален тормоз са например: подмятане на коментари, подиграване, изключване от групови или съвместни дейности, фаворитизация/ предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове.
- Форми на сексуален тормоз са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст.
- Форми на кибертормоз са например: обидни обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи, др.)

- 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз – подробно информиране за случилото се от всички участници.
- 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.
- 3) Уведомяване на родител
- 4) Консултации –предприемане на индивидуални разговори с участниците.
- 5) Мерки и действия от страна на класен ръководител – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите.
- 6) Мониторинг на предприетите мерки и действия.

ВТОРО НИВО

ВТОРО НИВО ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ

- Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса.
- Форми на вербален тормоз са например: подигравки, отправени пред целия клас или група, публично унижение, обиди.
- Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация.
- Форми на социален тормоз са например: интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, неприемане, манипулиране и използване.
- Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози.
- Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с блогове, форуми, социални мрежи, заснемане без разрешение.

- 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз.
- 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване / интервенция към всички участници.
- 3) Уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията при ситуации с по-сериозни последици по преценка на класния ръководител заедно с педагогическия съветник или директора; Уведомяването е задължително и незабавно, когато се отнася до случаи на сексуален тормоз, проявяващи се в подтикване или принуждаване към сексуални действия.
- 4) Уведомяване на родител.
- 5) Консултации.
- 6) Мерки и действия – работа на координационния съвет: анализ на ситуацията от регистъра и предприемане на индивидуална работа по случай с ученик в риск тормоз и разписване на индивидуална програма.
- 7) Мониторинг на предприетите мерки и действия.

Ситуацията на
тормоз се описва в

Дневника за ситуации на тормоз и се предприема работа по случай.
Възстановяване на щети при наличие на такива

ЗЛОУПОТРЕБА СЪС СИЛА, КАКТО И ПРИ ЕКСТРЕМНИ СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ИЛИ ЗА ТЕЛЕСНИЯ ИНТЕГРИТЕТ, ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА

- Форми на физически тормоз са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие.
- Форми на вербален тормоз са например: закани, заплахи, обиди, клетви, които накарват сериозно достойнството, публично унижение и др.
- Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, ограничаване на движението, склоняване за употреба на наркотични и други психотични вещества, включване в деструктивни групи и организации.
- Форми на социален тормоз са например: заплахи, изолация, групово измъчване на индивид или група и организиране на затворени групи (банди), последиците от които нараняват други.
- Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и / или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение.
- Форми на кибертормоз са например: повторно действие на непокрито заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с блогове, форуми, социални мрежи, заснемане без разрешение, заснемане на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки на детска порнография.

ТРЕТО НИВО

- 1) Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз и незабавно уведомяване на ОЗД и/или органите на полицията.
- 2) Прекратяване на ситуацията и успокояване /интервенция към всички участниците.
- 3) Уведомяване на родител
- 4) Консултации-предприемане на индивидуални разговори с участниците.
- 5) Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора.
- 6) Мониторинг на предприетите мерки и действия.

КАК СЕ РЕАГИРА ПРИ СЛУЧАЙ НА ФИЗИЧЕСКО НАСИЛИЕ

- Да се спре опасното поведение
- Да се осигури безопасността на ученика.
- Да се изяснят фактите.
- Да се уведоми съответният педагогически специалист/
ръководството на училището.
- Да се информират родителите или настойниците съобразно случая.
- Да се събере необходимата информация по случая и да се оцени
риска.
- Да се предприемат подходящи мерки за подкрепа и въздействие.
- Случаят да бъде проследен, за да не се допусне повторение.

При сериозни случаи се търси съдействие от компетентните органи.

АЛГОРИТЪМ

ПРИ УСТАНОВЕНО НАСИЛИЕ МЕЖДУ УЧЕНИЦИ

Инциденти, свързани с физическо насилие

- При настъпване на инцидент, който би могъл да застраши живота и/или здравето на децата всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми член на ръководството (директор или заместник – директор).
- В случай, че инцидентът е свързан с физическа опасност за живота/здравето/ на ученика, свидетелят на инцидента или служителят, разбрал пръв за него, веднага сигнализира медицинското лице за извършване на медицински преглед на пострадалия ученик.
- Медицинските лица извършват първоначален преглед на пострадалия ученик (пострадалите ученици) и регистрират състоянието му (им) в регистрационната книга.
- Ако медицинското лице прецени, че е необходимо уведомяване на Спешен център, се повиква спешна медицинска помощ на телефон 112. Незабавно след това се уведомяват и родителите/настойниците/ на пострадалия ученик, като разговорът се регистрира в дневник-регистър.
- Ако инцидентът е свързан с физическо насилие, което да е предизвикало физически травми, незабавно се уведомяват и органите на реда – І РПУ, както и родителите/настойниците на ученика (учениците), упражнявали насилието.
- След като са извършени първите необходими действия по опазване живота и здравето на пострадалият ученик, сигнала се регистрира в специален Дневник – регистър.
- Класният ръководител извършва проверка на случая, като при необходимост ползва съдействието на педагогическия съветник/психолог и/или ръководството на училището.
- При инцидент, свързан с ПТП, при който има пострадал ученик или завършил с фатален край, класният ръководител писмено уведомява директора, а той – РУО – МОН – Община Варна.

След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение за предприемане на последващи действия – уведомяване на ДПС, Отдела за закрила на детето към "Дирекция социално подпомагане", разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на санкции, съгласно ЗПУО и др. подобни

АЛГОРИТЪМ ПРИ УСТАНОВЕНО ПСИХИЧЕСКО НАСИЛИЕ

Инциденти, свързани с психическо насилие

- При постъпване на сигнал, свързан с данни за упражнено психическо насилие върху ученици, всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми класен ръководител и ръководство.
- Класният ръководител регистрира инцидента в специален Дневник-регистър, съхраняващ се в училището.
- Класният ръководител уведомява педагогическия съветник/психолог и с негово съдействие извършва проверка по случая.
- Класният ръководител по телефона уведомява родителите на пострадалият ученик, изпраща уведомление и в писмен вид на домашен адрес; регистрира в дневника-регистър дата и час на обаждане и изходящ номер на уведомителното писмо.
- След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение, съгласувано с педагогическия съветник/психолог, за предприемане на превантивни мерки и/или последващи действия – уведомяване на Отдела за закрила на детето към “Дирекция социално подпомагане”, разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на санкции, съгласно ЗПУО, свикване на координационния съвет.
- УКС прави предложение и осъществява дейности с възпитателна функция спрямо ученика (учениците), инициирали и/или извършили психическо насилие.
- Ръководството на училището взема решение и извършва писменото уведомяване на съответните институции (при необходимост).
- Извършване на последващи действия – налагане на санкции или мярка по ЗПУО, тематични часове на класа, беседи и разговори с педагогическия съветник/психолог, разговори с родителите и/или други подходящи според случая възпитателни мерки.

ДЕЙСТВИЯ ПРИ СИГНАЛ ЗА ПСИХИЧЕСКО НАСИЛИЕ	ОТГОВОРНОСТ	СРОК
1. При постъпване на сигнал, свързан с данни за психическо насилие върху ученик, всеки служител в училището е длъжен незабавно да уведоми ръководството (директор)	Всички служители	Непосредствено след сигнала
2. Служителят , докладвал за сигнала го регистрира в специалния дневник - регистър за описване на ситуации на тормоз между учениците	Ръководството, Служителят подал сигнала	Непосредствено след сигнала
3. Член от ръководството на училището уведомява педагогическия съветник/психолога и класния ръководител.	Ръководството, Служителят подал сигнала	Непосредствено след сигнала
4. Класният ръководител , със съдействието на педагогическия съветник/психолога извършва проверка по случая.	Класен ръководител и педагогически съветник/ психолог	До 3 дни след сигнала
5. Уведомяват се родителите/настойниците на пострадалия ученик, като обаждането или съобщението се регистрират в специалния дневник - регистър за описване на ситуации на тормоз между учениците.	Класен ръководител и педагогически съветник/ психолог	Непосредствено след сигнала
6. След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение за приемане на превантивни и/или последващи действия - уведомяване на ДПС, Отдела за закрила на детето към “Дирекция социално подпомагане”, разговор с родители, налагане на санкции по ЗПУО и др.	Класен ръководител и педагогически съветник/ психолог	До 2 седмици след инцидент и/или заседание на ПС
7. Ръководството на училището взема решение и извършва писмено уведомяване на съответните институции (ако е необходимо).	Ръководството	До 3 дни след проверка на сигнала

ДОПЪЛНИТЕЛНИ НАСОКИ ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ РАЗРЕШАВАНЕ НА УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ

Първа стъпка:

Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

–В случай на физически тормоз, децата трябва да бъдат разделени, да се прекрати физическия контакт между тях незабавно и да се уведоми класния ръководител;

–Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуация. Това следва да се случи на по-късен етап.

Важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

Трета стъпка :

Реакции спрямо ученик, който е обект на тормоз:

Работата с ученици, които са обект на тормоз, е насочена към формиране от тяхно умение за справяне с подобно поведение.

–Класния ръководител говори с ученика, по възможност още същия ден, за да разбере какво точно се е случило, подчертава се поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

–Класния ръководител наблюдава ученика в следващите дни за да се увери, как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

Реакции спрямо ученика, който е упражнил тормоз:

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подхода за възстановяване на щетата. Той се прилага от класния ръководител или педагогическия съветник/психолога.

Подхода за установяване на щетите изисква време и по-задълбочен разговор с ученика. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си да покаже ясно, че проблема е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде наказан. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класния ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза, важно е класният ръководител да изслуша ученика. Не е желателно ученика да се изслушва съвместно с потърпевшият ученик. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на учениците и дава обратна връзка.

Четвърта стъпка:

Реакция спрямо наблюдателите:

–Класния ръководител изтъква тези, които са се намесили в защита ценностите на училището, на останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;

–Класния ръководител насърчава учениците за грижа спрямо тормозеният ученик.

ДЕЙНОСТИ ПО МЕХАНИЗМА

- Приемане на Механизъм за противодействие на училищния тормоз
- Определяне на координационен съвет със заповед на директора
- Въвеждане на Дневник за случаите на тормоз.
- Запознаване на педагогическия и непедагогическия персонал с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище
- Запознаване на учениците и родителите с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.
- Извършване на оценка на тормоза между учениците в училище посредством въпросник на проф. П. Калчев.
- Създаване на единни правила за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз.